

Bestyrelsens klumme 3
Meddelelser fra redaktøren 6
DSOG's bestyrelse 6

Artikler og debat

Ændret visitationspraksis ved invasiv mola
og chorioncarcinom? 9

DSOG-information

DSOG's generalforsamling foråret 2002 10
Årsberetning 2001, Dansk Gynækologisk Cancer 11
Årsrapport 2001–2002 Arbejdsgruppen
for gynækologisk kvalitets sikring og nomenklatur 13
Beretning fra Efteruddannelsesudvalget (EFU) 2001–2002 14
Gynækologiske guidelines, Hindsgavlgruppen.
Beretning for 2001 15
§ 14-udvalgsberetning 18
Undervisningsudvalgets årsberetning 18
DSOG's FIGOfond, bestyrelsen, årsberetning for 2001–2002 20
Årsberetning 2001 for Kommunikationsarbejdsgruppen 22

Annoncering af møder & kurser

DSOG's Forårsmøde 2002 23
Møderække for seniøre medlemmer af DSOG 26
ALSO-kursus 27
DSOG's efteruddannelseskursus 28

NFOG

NFOG for de unge 30

FYGO

Kursus i Blødningsforstyrrelser 31

Møde- og kursuskalender 32

Bestyrelsens Klumme

DSOG's forårsmøde nærmer sig med et spændende fagligt og socialt program. Mange har allerede tilmeldt sig til Ditte Trolle, så det tyder på et velbesøgt møde. På generalforsamlingen om fredagen er der valg til flere vigtige pladser i selskabet, blandt andet skal formands- og næstformandsposten besættes. Og der er ingen grund til at trække det med tilmeldingen til mødet. Jo før man melder sig, jo større er chancen for at få et af væelserne på selve slottet. Og med al den planlagte musik, skal benene nok under alle omstændigheder blive brugt. Der er også allerede tilmeldinger til Melodi Grand Prixet – en nyskabelse i selskabet – men der er stadig plads til flere.

På forårsmødet vil prognosegruppen med udgangspunkt i den spørgeskemaundersøgelse, som 89% af selskabets medlemmer så velvilligt har svaret på, være klar med et kik ind i fremtiden for dansk obstetrik og gynækologi. Vore planer om arbejdstid og pensionsalder sammenholdt med uddannelseskapaciteten giver mulighed for at vurdere fremtidens arbejdsforhold. Beregningerne er endnu ikke afsluttet, men de foreløbige udmeldinger tyder fortsat på, at der i mange år fremover vil være mangel på speciallæger – også i vort fag. Vores forestillinger om arbejdstid og måske også om pensionsalder kan meget vel vise sig ikke at kunne virkeliggøres, simpelt hen fordi der så ikke vil være speciallæger nok til at passe arbejdet og uddanne kommende kolleger. Forsiden af medaljen er, at ingen behøver at frygte at stå uden for arbejdsmarkedet, og at der bliver faste stillinger til alle uddannede speciallæger.

Bestyrelsen mener derfor, at en hurtig indsats for at øge antallet af speciallæger i obstetrik og gynækologi er påkrævet, og vi vil derfor nu tage initiativ til at søge antallet af uddannelses-

blokke øget. Det vil i praksis sige, at der vil blive arbejdet på, at den udvidelse i antal kursusblokke, som er gennemført med Jan Greve i Region Nord, også kommer til at ske i Region Syd og Region Øst. Med de nye sekretariatschefer – Lars Heisterberg i Region Øst og Steen Tinning i Region Syd – har bestyrelsen et begrundet håb om, at dette kan lykkes.

At opnå speciallægeanerkendelse via dispensation fra undervisningsstilling via Sundhedsstyrelsen synes i øjeblikket ikke at være en farbar vej. Sundhedsstyrelsen har i praksis lukket for adgangen til individuel dispensation – dog uden at give en klar udmelding om dette. DSOG's bestyrelse har bedt Sundhedsstyrelsen om en redegørelse. Foreningen af Yngre Læger har sammen med yngre læge-fraktionerne i de videnskabelige selskaber aftalt et møde i marts måned, hvorefter også de vil afkræve Sundhedsstyrelsen en klar udmelding angående mulighederne for individuel dispensation.

Der arbejdes fortsat ihærdigt med indholdet i uddannelsen i den tidligere beskrevne målbeskrivelsesarbejdsgruppe med Jette Seidelin i spidsen. Det første udkast til forslag forventes klar i begyndelsen af juni 2002. I august er det planlagt at afholde en temadag for alle landets afdelinger med diskussion af oplægget. Forslaget vil nok indebære væsentlige ændringer i opbygningen af uddannelsen, så det er vigtigt, at forslaget bliver diskuteret grundigt og bredt.

NFOG's Videnskabelige Komite holdt i slutningen af februar møde med kongressarrangørerne i Umeå. Antallet af indsendte abstracts har været yderst tilfredsstillende. Specielt har Danmark markeret sig ved at have lige så mange abstracts som kongressens hjemland Sverige. Det lover godt for en solid dansk deltagelse i kongressen. I Umeå skal der vælges ny formand og generalsekretær for NFOG. I den forbindelse lægger NFOG op til en diskussion af foreningens opgaver. Hvilke opgaver ønsker

vi, at NFOG skal arbejde med? På hvilke områder ser vi muligheder for nordisk samarbejde? DSOG's bestyrelse vil meget gerne viderefremme medlemmernes ideer, men der bliver også mulighed for at drøfte fremtiden med NFOG's bestyrelse ved medlemsmødet under kongressen i Umeå.

Samarbejdet med Den Almindelige Danske Jordemoderforening (DADJ) om *Den Gode Fødsel* er resulteret i nedsættelse af en arbejdsgruppe med deltagelse fra DADJ af Karin Asmussen, Skive, Lene Nielsen, Skejby, Anne Barfoed, Gentofte og Lis Munk, DADJ. Fra DSOG deltager Ditte Trolle, Holstebro, Lone Hvidman, Skejby, Jens Langhoff-Roos, Rigshospitalet og Nini Møller, Hillerød. Arbejdsgruppen skal udarbejde en egentlig projektbeskrivelse til en brugerundersøgelse.

Kvalitetsudviklingsarbejdet i selskabet fortsætter. Et væsentligt kvalitetskringselement udføres af elektronisk indrapportering og bearbejdelse af data. Dette arbejde kan udføres enten ved hjælp af data fra Sundhedsstyrelsens Landspatientregister (LPR) eller ved etablering af en række databaser udviklet til specielle kliniske sammenhænge – for eksempel diagnoser eller indgreb. Der er fordele og ulemper ved begge veje. Øjvind Lidegaard afholdt en temadag i februar, hvor resultaterne af det store arbejde, som Øjvind og medarbejdere har gjort med udhentning og bearbejdelse af data om gynækologisk aktivitet fra LPR, blev præsenteret. Det var ved temadagen klart, at der bestemt er store muligheder i LPR, men der forestår et stort arbejde på alle afdelinger med at indrette kodepraksis, så uddata bliver valide. Et tilsvarende arbejde er udført inden for obstetrikken med Jens Langhoff-Roos som ankermand, og DSOG planlægger sammen med Sundhedsstyrelsen et møde i efteråret om LPR som kvalitetssikringsredskab i begge specialitets hovedområder. Data fra LPR kan imidlertid næppe

erstatte kliniske databaser, som er designet til specifikke formål og med data indberettet af entusiastiske specialister.

DSOG planlægger endvidere et samarbejde med projektet *Den Gode Medicinske Afdeling* (DGMA). I DGMA indrapporteres aftalte kvalitetsindikatorer, og de involverede afdelinger har særdeles gode erfaringer med projektet. I første omgang søger DSOG efter to afdelinger, som kan afprøve metoden og de standarder, som vil blive udarbejdet i samarbejde med DSOG's to arbejdsgrupper for henholdsvis gynækologisk og obstetrisk kvalitetsudvikling.

På bestyrelsens vegne
Peter Hornnes

Meddelelser fra redaktøren

Deadlines og udgivelsesdatoer for medlemsbladet i 2002:

Deadline/Udgivelsesdato:

16. maj/19. juni

22. juli/21. august

16. september/16. oktober

11. november/11. december

Husk at bladet kun kommer 6 gange årligt, og vær opmærksom på forholdet mellem deadlines og udgivelsesdato.

DSOG's hjemmeside: www.dsog.dk

Indlæg sendes på diskette eller via e-mail til Birgitte Bruun Nielsen, læge
Gynækologisk-obstetrisk afdeling Y
Randers Centralsygehus
8900 Randers
e-mail: birgitte.bruun.nielsen@dadlnet.dk

DSOG-bladet er medlemsblad for Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi

Ansvarlig redaktør i henhold til presseloven: Birgitte Bruun Nielsen

ISSN: 1601-1627

Design og grafisk produktion:
Lægeforeningens forlag

Tryk: Scanprint a/s, Viby J

DSOG's bestyrelse

Formand

Peter Hornnes, overlæge, dr.med.
Obstetrisk Klinik, Juliane Marie Centret,
H:S Rigshospitalet, Blegdamsvej 9
2100 København Ø
Telefon: 35453545, kontor: 35454510,
personsøger: 35451309, fax: 35424679
e-mail: phornnes@rh.dk
Privat: Slotsalléen 9, 2930 Klampenborg
Telefon: 39636336
e-mail: peter.hornnes@dadlnet.dk

Næstformand

Charlotte Wilken-Jensen, overlæge.
Gynækologisk-obstetrisk klinik &
jordemodercenter,
H:S Frederiksberg Hospital
Nordre Fasanvej 57-59
2000 Frederiksberg
Telefon: 38163427, fax: 38163409
Privat: Strandboulevarden 27, 2. tv.
2100 København Ø
Telefon: 35385859
e-mail: cwj@dadlnet.dk

Organisatorisk sekretær

Birgitte Bruun Nielsen, 1. reservelæge, ph.d.
Gynækologisk-obstetrisk afdeling
Randers Centralsygehus
8900 Randers
Telefon: 89102000
Privat: Vestergade 84, 4. tv., 8000 Århus C
Telefon: 86182373
e-mail: birgitte.bruun.nielsen@dadlnet.dk

Kasserer

Ditte Trolle, overlæge.
 Afdeling for kvindesygdomme & fødsler
 Holstebro Centralsygehus, Lægårdvej 12,
 7500 Holstebro
 Telefon: 99125211, e-mail: adtr@ringamt.dk
 Privat: Tårngade 17, 7600 Struer
 Telefon: 97853435
 e-mail: ditte.trolle@dadlnet.dk

Videnskabelig sekretær

Erik Ernst, overlæge, ph.d.
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling Y
 Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus
 8200 Århus N
 Telefon: 89495566
 Privat: Elmevej 68 A, 8270 Højbjerg
 Telefon: 86276181
 e-mail: erik.ernst@dadlnet.dk

Øvrige medlemmer

Lisa Bang, 1. reservelæge.
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling
 Næstved Centralsygehus
 Ringstedgade 61, 4700 Næstved
 Telefon: 55721401
 Privat: Olfert Fischers Gade 46 st., lejl. 3
 1311 København K
 Telefon: 33915172
 e-mail: lisa@dadlnet.dk

Associeret bestyrelsen**Formand for FYGO**

Søren Brostrøm, klinisk assistent.
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling G
 Amtssygehuset i Glostrup
 Nordre Ringvej 29-67, 2600 Glostrup
 Telefon: 43232300, personsøger 341
 Privat: Vardegade 7, 4. th., 2100 København Ø
 Telefon: 35435563
 e-mail: soren@brostrom.dk

Formand for DFKO

Suzan Lenz, overlæge, dr.med.
 Fertilitetsklinikken Trianglen
 Lundevangsvej 12, 2900 Hellerup
 Telefon: 39407000, Fax: 39407075
 Privat: Hannelundsvej 18, 2960 Rungsted Kyst
 Telefon: 45863625
 e-mail: suzanlenz@dadlnet.dk

Formand for undervisningsudvalget

Lene Sperling, overlæge
 Gynækologisk-obstetrisk center i Frederiksborg
 Amt, Helsingør Sygehus, Esrumvej
 3000 Helsingør
 Telefon: 48296702
 Privat: Strandvejen 119A, 3070 Snekkersten
 Telefon: 49130070
 e-mail: lenesperling@dadlnet.dk

Formand for efteruddannelsesudvalget

Inger Stornes, overlæge
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling
 Randers Centralsygehus
 8900 Randers
 e-mail: IST@rc.aaa.dk
 Telefon: 89102000, personsøger: 5425
 Privat: Højen 7, 8220 Brabrand
 Telefon: 86262596
 e-mail: inger.stornes@dadlnet.dk

Ændret visitationspraksis ved invasiv mola og chorioncarcinom?

Da der umiddelbart synes at være et fald i antallet af henviste patienter med ovenstående diagnoser til centraliseret behandling på onkologisk afdeling D, Århus Kommunehospital, skal vi venligst anmode om en tilbagemelding fra den enkelte gynækologiske specialafdeling vedr. visitationspraksis.

Den observerede ændring kan skyldes et reelt fald i antallet, ændret visitationspraksis eller blot en tilfældighed. Disse fluktuationer er det ikke muligt at registrere via LPR uden en ikke ubetydelig latenstid.

Vi vil derfor være taknemmelige for en tilbagemelding via e-mail til enten Hanne@oncology.dk eller jab@dadlnet.dk

Med venlig hilsen

Hanne Havsteen

Onkologisk afd. D

Århus Kommunehospital

Jan Blaakær

Gynækologisk obstetrisk afd. Y

Skejby Sygehus

DSOG's generalforsamling foråret 2002

**Fredag den 3. maj 2002, kl.16–19,
Hindsgavl Slot, Middelfart**

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning.
3. Beretninger fra stående udvalg og arbejdsgrupper.
4. Aflæggelse af revideret regnskab, fremlæggelse af næste års budget og fastlæggelse af kontingent.
5. Revisorernes bemærkninger.
6. Forslag til sagsbehandling fra bestyrelsen og medlemmerne.
  - a. »Betaling af foredragsholdere til videnskabelige møder og kurser«.
7. Valg af formand.
8. Valg af bestyrelsesmedlemmer.
9. Valg af udvalgsmedlemmer, revisorer og repræsentanter for selskabet.
10. Eventuelt.

Relevante uddrag fra DSOG's vedtægter:

Ordinær generalforsamling

§ 6.

1. Ordinær generalforsamling skal afholdes én gang årligt, sædvanligvis i april.
2. Mindst én måned før den ordinære generalforsamling afholdes, skal der skriftligt tilgå medlemmerne en opfordring til indenfor en fastsat frist at indsende forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen.
3. Indkaldelse med dagsorden til samtlige medlemmer skal ske med mindst 14 dages varsel.

4. Alle medlemmer har adgang til generalforsamlingen.
5. Stemmeret har alle ordinære medlemmer bosat i Danmark, Grønland og Færøerne og som ikke er i kontingentrestance.

§ 7.

1. Der føres referat over forhandlingerne. Referatet skal godkendes og underskrives af dirigenten.
2. Der kan kun træffes afgørelse i sager, der har været angivet i dagsordenen.
3. Skriftlig afstemning skal foretages, dersom mindst ti medlemmer skriftligt eller mundtligt overfor ordstyreren fremsætter ønske herom.
4. Beslutninger, der ikke vedrører selskabets love, træffes – og valg foretages ved almindeligt flertal.

Vedrørende valg til formand, bestyrelse og udvalg

1. Formanden skal vælges direkte af generalforsamlingen. *På valg.*
2. I *bestyrelsen* er følgende på valg:
  - a. Charlotte Wilken-Jensen (næstformand)
  - b. Ditte Trolle (kasserer)
  - c. Erik Ernst (videnskabelig sekretær)
3. *Vurderingsudvalg* (undervisningsstillinger) Generalforsamlingen udpeger to medlemmer (speciallæge og uddannelsessøgende). *1 post er på valg.*
4. *Undervisningsudvalget* består af 6 medlemmer. På valgtidspunktet skal mindst et medlem være i uddannelsesstilling. Kursuslederen, der udpeges af bestyrelsen, har ret til at deltage i udvalgets møder. Kursuslederen kan være medlem af udvalget, men ikke formand. *2 poster på valg (ikke nødvendigvis uddannelsessøgende).*
5. *Efteruddannelsesudvalget* består af 5 med-

lemmer, hvoraf ét repræsenterer Danske Fødsels- og Kvindelægers Organisation og ét er ansat i uddannelsesstilling på valgtidspunktet. Bestyrelsens videnskabelige sekretær har møderet. Han/hun kan være medlem af udvalget, men ikke formand. *2 poster er på valg (heraf 1 repræsentant for DFKO).*

6. *§-14 kontaktpersoner.* Der vælges to personer og en suppleant som alle skal have speciallægeanerkendelse. De to personer skal begge være overlæger, den ene ansat udenfor Storkøbenhavn. *2 er på valg (1 ordinært medlem og 1 suppleant).*
7. *Tilforordnede Specialistnævnet.* I henhold til lov om udøvelse af lægegerning § 4 stk. 2 vælges to speciallæger og to suppleanter til at bistå Sundhedsstyrelsens specialistnævn i behandling af sager, der vedrører specialet Obstetrik og Gynækologi. De tilforordnede vælges for 4 år ad gangen. Genvælg kan finde sted én gang. *1 post er på valg.*
8. *Repræsentanter til Dansk Medicinsk Selskab's repræsentantskab.* Følgende er DSOG's faste repræsentanter: Bestyrelsens formand og næstformand, den videnskabelige sekretær, den organisatoriske sekretær, formanden for Undervisningsudvalget og formanden for Efteruddannelsesudvalget. De øvrige repræsentanter vælges af generalforsamlingen, pt 3 medlemmer. *1 post er på valg.*
9. Bestyrelsen udpeger *DSOG's repræsentanter* i: »Foreningen Sex og Samfund«, »Lægeforeningens råd for Medicinsk Kvalitetssikring«, »Kontaktudvalget mellem Jordemoderforeningen og DSOG« og »Sundhedsstyrelsens rådgivende udvalg vedr. det Medicinske Fødselsregister«.
10. *Revisorer.* To medlemmer, valgt af generalforsamlingen, skal forud for den ordinære generalforsamling gennemgå selskabets regnskaber og afgive en skriftlig erklæring

til generalforsamlingen. Astrid Højgaard er på valg. Herudover er Hans Jørgen Knudsen valgt i 2001.

Bestyrelsen opfordrer interesserede medlemmer til at opstille til ledige poster. Opstilling kan ske helt frem til og på generalforsamlingen og bedes motiveret i et kort indlæg på mødet.

PBV

Peter Hornnes

overlæge, dr.med.

Formand for DSOG

peter.hornnes@dadlnet.dk

Birgitte Bruun Nielsen

1. reservelæge, ph.d.

Organisatorisk sekretær i DSOG

birgitte.bruun.nielsen@dadlnet.dk

Årsberetning 2001, Dansk Gynækologisk Cancer

Den gynækologiske onkologiske arbejdsgruppe under DSOG afløstes formelt af DSOG's deltagelse i det nyetablerede tværfaglige samarbejde Dansk Gynækologisk Cancer Gruppe (DGC). Dette samarbejde etableredes formelt i efteråret 2000, hvor medlemmer fra de videnskabelige selskaber: Dansk Selskab for Patologisk Anatomi og Cytology (DSPAC), Dansk Onkologisk Selskab og Selskab for Medicinsk Onkologi, og DSOG inviteredes til at deltage i samarbejdets forskellige grupper. DGC blev herefter konstitueret med Forretningsudvalg, bestående af 3 repræsentanter for hvert af de videnskabelige selskaber. Formand er overlæge, dr.med. Kamma Bertelsen, Odense Universitetshospital, Næstformand overlæge, dr.med.

Erik Søgaard Andersen, Aalborg, og Sekretær overlæge, dr.med. Marianne Jacobsen, Glostrup. Endvidere nedsattes 3 arbejdsgrupper, ligeledes med 3 repræsentanter fra hvert af de videnskabelige selskaber i hver arbejdsgruppe, og endelig godkendt af DGC's forretningsudvalg. Der er således etableret en arbejdsgruppe for Cervix/Vagina/Vulvacancer, en for Corpuscancer og en arbejdsgruppe for Ovariecancer. DSOG er repræsenteret i Forretningsudvalget ved overlæge, dr.med. Lone Keld Petersen, Århus, overlæge Jens Knudsen, Rigshospitalet og undertegnede. Efter enkelte repræsentanters ønske om udskiftning er DSOG aktuelt repræsenteret ved overlæge, dr.med. Aage Knudsen, Aalborg, overlæge, ph.d. Ole Mathiesen, Århus og afdelingslæge ph.d. Connie Palle, Herlev, i Cervix Cancer gruppen. overlæge, ph.d. Ingrid Thranov, Hillerød, overlæge, dr.med. Jan Blåkjær, Århus og centerchef Lene Lundvall, Rigshospitalet i Ovarie Cancer gruppen. I Corpus Cancer gruppen er DSOG repræsenteret ved afdelingslæge Lian Ulrich, Gentofte, overlæge, dr.med. Ole Mogensen, Odense og overlæge Tove Svarrer, Aalborg.

Det er formålet med samarbejdet DGC:

1. At udarbejde ensartede retningslinjer for visitation, undersøgelse og behandling af gynækologisk cancer i Danmark.
2. At sikre at undersøgelse og behandling af patienter med gynækologisk cancer i Danmark er på et højt internationalt niveau.
3. At sikre den nødvendige hjælp med henblik på bedst mulig livskvalitet efter behandling.
4. At initiere og drive forskning vedrørende gynækologisk cancer såvel basal forskning som klinisk forskning.
5. At oprette og drive kliniske databaser med henblik på kvalitetskontrol af undersøgelse og behandling af gynækologisk cancer i Danmark.

6. At kunne rådgive offentlige myndigheder med henblik på planlægning af undersøgelse og behandling af gynækologisk cancer i Danmark.

Ud over de allerede nævnte arbejdsgrupper er databasegruppen et væsentligt element i samarbejdet. Formand for databasegruppen er afdelingslæge dr.med. Claus Høghdal, og arbejdsgrupperne er endvidere repræsenteret heri.

En gang årligt afholdes repræsentantskabsmøde, der er et åbent møde, hvor målgruppen er alle der beskæftiger sig med gynækologisk cancer i den daglige klinik eller i forbindelse med forskningsaktivitet.

I år 2001 er arbejdet i de respektive arbejdsgrupper etableret. Der foreligger nu færdigt udkast for udredning, behandling og kontrol af patienter med Cervixcancer. Disse retningslinier forventes godkendt i Forretningsudvalget i marts 2002. Retningslinier for Ovariecancerbehandlingen i Danmark er ligeledes tæt på endelig færdiggørelse og godkendelse. Endometriecancergruppen afventer foreløbig opgørelse af resultaterne af DEMCA-98-protokollen vedrørende adjuverende behandling af høj-risikostadium I-patienter og observation af lav- og mellem-risikostadium I-patienter.

I maj 2001 afholdtes første repræsentantskabsmøde med overvældende stor deltagelse. Her præsenteredes samarbejdets struktur og de initiale planer. Nyt repræsentantskabsmøde er planlagt til den 2.5.2002, hvor der dels vil blive redegjort for status for samarbejdet, og »tidlig ovariecancer« vil være hovedtemaet for de videnskabeligt orienterede indlæg.

En landsdækkende database for de gynækologiske cancersygdomme anses af alle for et meget vigtigt element i samarbejdet. Der arbejdes fortsat intenst med etableringen af denne. Samarbejdet mellem databasegruppen og arbejdsgrupperne fører forhåbentlig snart til ved-

tagelse af endelig struktur og indhold af databasen.

DGC er kommet godt fra land, og der er stor enighed om, at et samarbejde med denne struktur er vigtigt for opnåelse af ensartede retningslinjer og forhåbentlig også højnelse af kvaliteten af alle aspekter af gynækologisk cancerbehandling.

overlæge, dr.med.
Erik Søgaard Andersen
 Aalborg

Årsrapport 2001–2002 Arbejdsgruppen for gynækologisk kvalitetssikring og nomenklatur

Medlemmer: Per Lundorff, Viborg, Lene Lundvall, Rigshospitalet, Jørgen Præst, Randers, Danny Svane, Hvidovre, Lars Schouenborg, Hvidovre, Jan Blaakær, Skejby.

Arbejdsgruppen har afholdt tre møder siden sidste generalforsamling. Arbejdsgruppens primære opgave har været at udarbejde den specialespecifikke kodevejledning inden for gynækologi. Arbejdsgruppen er desuden i færd med at afdække omfanget af kliniske, gynækologiske databaser, da der aktuelt ikke er et overblik over omfanget af dels officielle databaser, dels mere »private« databaser.

Arbejdet med den specialespecifikke kodevejledning er langt. Relevante dele af »Behandlings- og plejeklassifikationen« og »Klassifikation af radiologiske procedurer« er indarbejdet i kodevejledningen, men, efter aftale med Sund-

hedsstyrelsen, i et så begrænset omfang som muligt med det formål at reducere detaljeringsgraden for at kunne opnå en ensartet, landsdækkende kodning.

De gynækologiske onkologiske ICD 10-klassifikationer er endnu ikke helt på plads, idet selskabets gynækologisk-onkologiske arbejdsgruppe havde nogle korrektioner/justeringer til det af Sundhedsstyrelsen fremsatte forslag. Disse ændringer forventes dog bragt på plads i den allernærmeste fremtid.

De urogynækologiske ICD 10-klassifikationer og NOMESKO-operationsklassifikationen revideres gennemgribende, så manglende kodemuligheder etableres og overflødige koder fjernes fra klassifikationerne. Sidste møde afholdes 21. marts, hvorefter arbejdsgruppens forslag skal ratificeres af Sundhedsstyrelsen.

Den specialespecifikke kodevejledning består af en generel og en specialerelateret del. Trods flere henvendelser til Sundhedsstyrelsen har vi endnu ikke modtaget den generelle del. Oprindeligt var det aftalt, at kodevejledningen skulle udsendes i lommeformat finansieret af Sundhedsstyrelsen. Arbejdsgruppen er af den opfattelse, at vi ikke vil lade udarbejdelsen af den generelle del forsinke udgivelsen af kodevejledningen, så det er planlagt i løbet af 2002 at udsende en fælles kodevejledning for gynækologi og obstetrik, men finansieret af lægemiddelindustrien, hvilket Danny Svane har forhandlet på plads. Det er derfor planen at udsende en bog i lommeformat i lighed med den gennem selskabet tidligere udsendte (Gynækologiske Diagnose- og Operationskoder. D. Svane, P. Kracht & J. Blaakær) til erstatning af såvel den »lille gule« (obstetrik) som nævnte publikation. Vi håber at få tilbagemeldinger til dels arbejdsgruppen, dels guidelines-arbejdsgrupperne med henblik på forbedringer/ændringer til denne publikation, så den endelige, komplette version finansieret af Sund-

hedsstyrelsen kan blive så brugervenlig som muligt.

Arbejdsgruppen har anmodet Sundhedsstyrelsen om et møde, da arbejdsgruppen er af den opfattelse, at Sundhedsstyrelsen gør ICD 10-kodningen unødigt detaljeret. Vi ønsker også, at arbejdsgruppen rådspørges/orienteres, før nye koder tilføjes eller gamle koder slettes, da der for tiden ikke er mulighed for at få et overblik over opdateringerne, medmindre man ugentligt konsulterer SKS-browseren på Styrelsens hjemmeside. Ved at rådspørge arbejdsgruppen vil vi naturligvis kunne holde DSOG's medlemmer orienteret via hjemmesiden.

Arbejdsgruppen har udarbejdet et forslag til U-kursus for at styrke kendskabet til korrekt kodning, hvilket er tiltagende nødvendigt såvel i DRG-perspektiv som i lyset af anvendelsen af LPR som klinisk database. Forslaget er fremsendt til DSOG's bestyrelse til høring.

PGV

Jan Blaakær

220202

Beretning fra Efteruddannelsesudvalget (EFU) 2001–2002

Medlemmer:

Lars Franch Andersen, Gentofte, Susanne Axelsen, Skejby, Susanne Christau, Virum (DFKO-repræsentant), Jannie Dalby Salvig, Esbjerg (repræsentant for uddannelsessøgende), Inger Stornes, Randers (formand). Derudover har Anne Dreisler, København (DFKO) og den videnskabelige sekretær Erik Ernst, Skejby, været associeret.

Møder:

Der har været afholdt 5 ordinære møder og 3 telefonmøder. Formanden er associeret DSOG's bestyrelse og har deltaget i bestyrelsesmøderne. Det nordiske Efteruddannelsesudvalg har ikke afholdt møder i denne periode, men der er på dette udvalgs foranledning blevet afholdt et nordisk kursus i akut obstetrik, med deltagere fra Danmark, Norge, Sverige og én enkelt fra Finland.

Kurser:

31.08.01: Gynækologisk onkologi, Middelfart. Kursusledelse: Lone Kjeld Petersen, Ingrid Thranov og Lene Lundvall. Ca. 70 deltagere.

05.+ 06.10.01: Sectio on maternal request + adipositas og gyn./obst., København. Ca. 100 deltagere.

25.01.02: Klinisk andrologi, Århus. Kursusledelse: Erik Ernst og Alexander Giwercman. Ca. 25 deltagere.

08.03.02: Vulvasygdomme. Kursusledelse: Torben Philipsen og Kjeld Leisgaard Rasmussen.

Året i øvrigt:

Lars Franch Andersen deltog i august 2001 i et møde i DADL vedrørende Efteruddannelsesregistreringssystemets (EUR) ringe succes. Der kom synspunkter frem fra specialeselskaberne, at DADL og FAS nu måtte komme med klare udmeldinger om, hvorfor EUR er indført; opfordring til registrering; udsendelse af »konto-udtog« per brev eller mail 2 × årligt til alle medlemmer, også dem der ikke registrerer; bedre statistikmuligheder; introduktion til systemet som fast del af U-kurserne; mulighed for registrering direkte ved afslutning af kurser; bedre grafisk udformning på DADLNET med logo på forsiden hvor man kan klikke sig direkte ind i registreringen osv.

I vort eget speciale er der blevet en øget opmærksomhed på, at alle kurser skal CME-vur-

deres, før de kan annonceres gratis i DSOG-bladet. Udvalget får tilsendt program for kurser pr. mail mhp. dette, inden annoncering i DSOG-bladet. Det har dog ikke medført den store registreringslyst i EUR, idet meget få medlemmer stadig har registreret.

Vort nye system med 4 faste kurser årligt, hvor de 3 har ekstern kursusledelse, fungerer flot. Selskabets medlemmer har været gode til at melde sig som kursusledere, og adspurgte stiller de også op. Kursusledelse indebærer ansvar for program, anskaffelse af sponsorkontrakter, og budgetplanlægning, mens EFU tager sig af tilmeldinger og har ansvar for evt. underskud. 20% af sponsormidlerne går i en central fond. Disse penge bestyres af EFU's kasserer, og pengene anvendes til at dække eventuelle underskud, eller til at finansiere »smalle« kurser. EFU's regnskab, inkluderet den centrale fond, fremgår af DSOG's regnskab.

På Hjemmesiden er en opdateret liste over kommende kurser, hvor man samtidig kan se, hvor der mangler kursusledere. Alle interesserede kan henvende sig til ét af udvalgets medlemmer. Vi ser gerne at både øst og vest er repræsenteret i kursusledelsen.

01.03.02

På Efteruddannelsesudvalgets vegne

Inger Stornes

Gynækologiske guidelines Hindsgavlgruppen Beretning for 2001

Kommissorium

Arbejdsgruppen har som mål at etablere landsdækkende, evidensbaserede guidelines for håndteringen af gynækologiske kliniske problemstillinger.

Arbejdsformen er mindre arbejdsgrupper, der fremlægger forslag til diskussion ved en årlig workshop.

Denne workshop tilstræbes at have repræsentanter fra samtlige gynækologiske afdelinger i landet.

De fremlagte forslag til guidelines kan enten vedtages eller efterfølgende blive revideret. Programmet for det følgende års workshop fastlægges af mødedeltagerne.

Arbejdet med guidelines er åbent for alle medlemmer af DSOG.

Beretning 2001

Ved den første workshop vedrørende gynækologiske guidelines på Hindsgavl 13.-15. september 2001 støttede de 130 deltagere den foreslåede arbejdsform, sammensætningen af styregruppe og forretningsudvalg. Der var flertal for, at workshoppen i fremtiden skulle afkortes lidt. Det blev endvidere besluttet at styregruppens medlemmer udpeges af DSOG's bestyrelse for 4 år, dog udskiftes halvdelen af styregruppen allerede efter 2 år (2003). Der er mulighed for genudpegning. Det var en fornøjelse, at samtlige gynækologiske obstetriske afdelinger havde sendt repræsentanter til mødet.

Styregruppens sammensætning 2001 (* medlem af forretningsudvalget)

Jan Blaakær

Ulla Hørding

Jørgen Falck Larsen
 Svend Lindenberg
 Gunnar Lose
 Hans Madsen
 Torben Munk
 Bent Ottesen *
 Sven O. Skouby *
 Danny Svane *

Følgende guidelines blev godkendt til at blive lagt på nettet efter endt høringsrunde:

- Dysplasi, tovholder: Edith Svare
- Ovariecyster, tovholder: Ann Tabor
- Urogynækologi, tovholder: Gunnar Lose
- Peri- og postmenopausal hormonbehandling, tovholder: Anette T. Pedersen
 HRT-CVD
 HRT-osteoporose
 HRT-generelle klimakterielle gener
- Blødningsforstyrrelser, tovholder: Lisbeth Nilas
 Tamoxifen

Både arbejdsgruppen vedrørende Peri-og postmenopausal hormonbehandling og gruppen vedrørende Blødningsforstyrrelse fortsætter arbejdet.

Arbejdsgrupper med opfølgning:

- Blødningsforstyrrelser
- Peri- og postmenopausal HRT
- Urogynækologi herunder
 Descensus/Prolaps, tovholder: Lone Mouritzen
 Analproblemer, tovholder: Karen-Elise Højbjerg

Arbejdsgrupper der er planlagt til at afrapportere i 2002

- Abortus provocatus, missed abortion, abortus spontaneous (TIGRAB), tovholder: Øjvind Lidegaard

- Ekstrauterin graviditet, tovholder: Lars Krag Møller
- Endometriose, tovholder: Bjarne Rønde Kristensen
- Infektioner, tovholder: Rikke Helmig
- Kontraception, tovholder: Kresten Rubeck

Arbejdsgrupper med afrapportering i 2003

- Hysterektomi, tovholder: Niels Kjærgaard
- PCO, tovholder: Helle Clausen
- Mola, tovholder: Ole Mogensen
- Descensus/prolaps, tovholder: Lone Mouritzen
- Analproblemer, tovholder: Karen-Elise Højbjerg
- Redaktionsgruppe, tovholder: Lotte Clevin

På DSOG's hjemmeside kan man blive registreret med interesseområde, hvis man ønsker at indgå i arbejdet. Hjemmesiden vil også indeholde oplysninger om alle eksisterende arbejdsgrupper, deres sammensætning og færdige guidelines. Tilmelding kan foregå til et medlem af forretningsudvalget.

Næste møde bliver:

***Gynækologisk guidelines 2002
 Hindsavl 13.-14 .september 2002***

På forretningsudvalgets vegne
Bent Ottesen

---

§ 14-udvalgsberetning

§ 14-udvalget vurderer ansøgninger i henhold til Sundhedsstyrelsens vejledning nr. 107 af 04. juni 1997 – »Vejledning om faglig bedømmelse af ansøgere til overlægestillinger«.

§ 14-udvalget har siden sidste generalforsamling vurderet i alt 14 ansøgere, der har været indstillet til overlægestillinger og har fundet alle kvalificerede.

Undervisningsudvalgets årsberetning

Undervisningsudvalget (UU) har afholdt 4 møder. Derudover har udvalgets medlemmer været engageret i arbejdsgruppen som har til formål at udarbejde målbeskrivelse og logbøger for den lægelige videreuddannelse i Gynækologi og Obstetrik i henhold til Sundhedsstyrelsens (SS) retningslinier nedfældet i ISBN nr. 87-91093-

1. Dette år har for UU hovedsagelig stået i målbeskrivelsens tegn. Allerede i det tidlige forår blev vi klar over, at SS ville melde en tidsplan ud, hvor det gjaldt om at tænke rigtig hurtig. Inden sommerferien havde vi gjort os nogle overvejelser om, hvordan vi ville gribe arbejdet med målbeskrivelserne an, men på det første møde i september stod det klart for udvalget, at der måtte en ny og anderledes model til.

Jette Led Sørensen og Jette Seidelin havde deltaget i et møde, som SS havde afholdt i august mdr., hvor repræsentanter fra alle specialerne var samlet og hvor SS ret-

ningslinjer for de nye målbeskrivelser blev debatteret. De var begge meget indstillet på, at vi skulle bredere ud i medlemsskaren end vi først havde tænkt blandt andet for på den måde at sprede debatten i de tidlige faser af processen. Nye kompetencer skal beskrives, og netop i denne fase har vi en forventning om med den valgte metode at komme bedre ud i hele medlemsskaren, således at det færdige produkt hurtigere kan blive accepteret og implementeret i hverdagen end vi så sidste gang vi lavede nye målbeskrivelser.

Vi kunne også med det samme se, at den stramme tidsplan som SS havde præsenteret for os, ikke kunne overholdes, så vi lavede følgende plan:

- Arbejdsgruppe skulle være bredt sammensat med bred geografisk repræsentation, bred fagpolitisk repræsentation, repræsentation fra forskellige stillingskategorier herunder professorer, adm. overlæger, uddannelsesansvarlige overlæger og uddannelsessøgende læger, repræsentanter for de 4 hovedinteresseområder og fra speciallægepraksis m.m. (ca. 20 personer).
- Der skulle være en sekretariatsgruppe bestående af en formand, en professor, en uddannelsesansvarlig og en administrerende overlæge.
- Følgende tidsplan blev lagt: 1. dec. 2001: Kommissorium for arbejdsgruppen og handlingsplan for arbejdsgruppen sendes til SS. 1. sept. 2002 1. Udkast færdig efteråret 2002. Temadag for alle uddannelsesinteresserede 1. jan. 2003. Specialets forslag sendes til SS.

Målloggruppen er nu sammensat og består af: Prof: Bent Ottesen*.

Adm. overlæger: Carsten Byrjalsen, Bjarne

Rønde Kristensen, Inger Storness.

Uddannelsesansvarlige overlæger: Poul Erik Helkjær, Martin Rudnicki, Vibeke Ersbak, Niels Ulbjerg*.

Uddannelsesaktive udi masteruddannelser: Lise Møller og Jette Led Sørensen, Poul Jaszczak

Praksis: Jens Stenderup.

Uddannelsessøgende: Jette Seidelin**, Jannie Dalbye.

Undervisningsudvalget: Jørn Ågaard, Anne Cathrine Shalmi.

Repr. fra forskellige interesseområder:

Helle Ejdrup (fertilitet), Lene Sperling (føtalmedicin) Ole Mogensen (onkologi), Lone Mouritsen (urogynækologi), Bente Sørensen (obstetrik) samt Susanne Nøhr.

Arbejdet er nu i fuld gang. Jette Seidelin, Bent Ottesen og Niels Ulbjerg er valgt til sekretariatsgruppe. De har måttet moderere vores tidsplan lidt, således at SS forventer et udkast til målbeskrivelsen allerede 1. april. Mål-log gruppen har afholdt et indledende møde, og et nyt opfølgende er planlagt til den 25/4.

Gruppen arbejder ihærdigt i skrivende stund med nye ord og vendinger som taksometri, kompetencekrav, læringsstrategier, evalueringsstrategier etc., så arbejdsgruppens medlemmer er ved at blive sporet ind på en af de kommende speciallægers mange nye roller som kommunikator, samarbejder, administrator, sundhedsfremmer, akademiker, professionel og medicinsk ekspert.

- UU har i det forløbne år også fulgt op på de nye U-kurser. Processen med at indføre nye pædagogiske metoder er ved at vinde indpas, og de fleste af kurserne får rigtig flotte evalueringer. UU følger hver enkelte kursus og melder tilbage til delkursusle-

derne mhp. justeringer fra gang til gang.

I den nye model for U-kurserne ligger der blandt andet det, at delkursuslederne er åremålsansatte, og at der skal ske en glidende udskiftning både af delkursuslederne men også af, hvor i landet kurserne afholdes. Det er UU-ønske at bevare en bred geografisk fordeling, således at »kursisterne« i videst muligt omfang kommer rundt til alle landets universitetssygehuse. Obstetrikurset er blevet et 4-dages-kursus, hvilket har givet mulighed for mange nye ændringer. Intensionerne har været rigtig gode, og selv om der har været en del diskussioner om timeforbrug etc., så er det UU-opfattelse at de ændringer der er sket er rigtig gode og også meget positivt evalueret af kursisterne. Den planlagte rotation er påbegyndt. Således træder Ann Tabor ud af kurset Forskning og udvikling og bliver erstattet af Annette Tønnes, Lone Mouritsen træder ind i stedet for Gunner Lose i urogyn, og Jens Bang erstattes af Ann Tabor i 2003 i føtalmedicin.

- UU har ikke afholdt nogle temadage eller specielle færdighedskurser i år.
- UU registrerer fortsat nogle indikatorer i den praktiske del af uddannelsen, men vi har en forventning om, at disse indikatorer skal revurderes efter implementeringen af den nye målbeskrivelse i 2003/4.

Alt i alt et anderledes år, men med mange nye spændende udfordringer specielt inden for voksepædagogik og taksometri.

På undervisningsudvalgets vegne

Lene Sperling

DSOG's FIGOfond Bestyrelsen Årsberetning for 2001–2002

DSOG's FIGOfond har til formål at yde støtte til faglig dygtiggørelse og udvikling af kommende og nuværende speciallæger i gynækologi og obstetrik. Støtten ydes til de områder, som normalt ikke er dækket af aftaler og overenskomster. Støtteberettigede er medlemmer af Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi, som enten selv kan søge støtte eller indstille, at der gives støtte til de formål der fremgår af FIGO-fondens vedtægter § 7.

Fondens midler er baseret på overskuddet fra FIGO-kongressen, som blev afholdt i København i 1997, samt renteaftkastet herfra. Formuen beløber sig til godt 3 mio. kr. Fondens samlede midler forventes anvendt over de næste 10 år, og med et rimeligt renteaftkast skulle der således være ca. 450.000 kr. til uddeling om året.

De 9 medlemmer af FIGO-fondens bestyrelse blev valgt på DSOG's generalforsamling i foråret 2001.

Valgt for 2 år: Anette Tønnes Pedersen (formand), Kim Toftager Larsen, Kathrine Sidenius, Peter Hornnes. Valgt for 3 år: Morten Hedegaard (næstformand), Ditte Trolle, Ann Tabor, Bjarne Rønde Kristensen og Lone Hvidman.

I den forløbne periode er der blevet afholdt 2 bestyrelsesmøder. På det første konstituerende bestyrelsesmøde blev der fastlagt en forretningsorden for bestyrelsens arbejde og lagt strategier for investering og uddelinger af fondens midler. Det blev besluttet, at ansøgninger kan indsendes løbende men behandles to gange årligt i henholdsvis marts og september måned.

Der kan ikke søges retrospektivt – ansøgninger skal indsendes forud for det ophold/kursus/arrangement, hvortil der søges støtte.

Vedr. investering af fondens midler er det besluttet at anvende en strategi med lav risiko for anbringelse af fondens midler, det vil sige overvejende i obligationer og med op til 10% af formuen anbragt i aktier.

Som hovedregel ønsker bestyrelsen ikke at anvende fondens midler til løn. Ved bedømmelsen lægges der især vægt på ansøgerens begrundelse, specielt når der er tale om tilbagevendende kurser.

Det andet bestyrelsesmøde blev afholdt ekstraordinært i december 2001. Der var til denne første uddelingsrunde indkommet 13 ansøgninger på et samlet beløb på 940.242 kr. Bestyrelsen besluttede at imødekomme 6 af de 13 ansøgninger med i alt 131.446 kr. Der blev uddelt støtte til en udenlandsk gæsteforelæser i forbindelse med et urogynækologisk seminar, deltagelse i kursus i føtal medicin i London, deltagelse i laparoskopikursus i Schweiz med den begrundelse at etablere lignende færdighedskurser i DSOG's regi, støtte til et forskningsprojekt om kontraception i Laos samt støttedeltagelse i kursus i praktisk obstetrik i Dublin.

5. marts 2002

Anette Tønnes Pedersen

Årsberetning 2001 for Kommunikations- arbejdsgruppen under DSOG's bestyrelse

Arbejdsgruppen blev nedsat i maj 2000 med følgende sammensætning: Søren Brostrøm, formand (Glostrup), Danny Svane (Silkeborg/Hvidovre), Olav B. Petersen (Skejby), Erik Fangel Poulsen (speciallægepraksis, Odense) og Lotte Clevin, (Gentofte). Arbejdsgruppen har siden holdt 3 møder.

Arbejdsgruppen har hovedsagligt fungeret som idéforum for udvikling af Selskabets hjemmeside www.dsog.dk. En række nye initiativer er blevet lanceret efter diskussion i arbejdsgruppen: flere billeder på hjemmesiden, Power Point-præsentationer fra møder, postlisten og data fra kliniske databaser. Efter et par forskellige revisioner mener vi, at hjemmesiden nu har fundet en velfungerende form. Besøgstallet er støt stigende, og hjemmesiden har beriget Selskabets interne kommunikation.

Arbejdsgruppen har været enige om, at det er vigtigt at bevare og udvikle medlemsbladet, selvom hjemmesiden er en succes. Mange er stadig ikke på nettet, og nogle ting gør sig bedre på tryk.

Da arbejdsgruppen har løst sit oprindelige kommissorium, foreslår vi os selv opløst. Hjemmesideredaktørens baggrundsgruppe bliver således fremover bestyrelsen, efter de skriftlige retningslinjer for redaktørens ansvar som bestyrelsen har vedtaget.

p.a.v.

Søren Brostrøm

DSOG's Forårsmøde 2002

Tid:

Fredag d. 3. og lørdag d. 4. maj 2002.

Sted:

Hindsgavl Slot, Middelfart.

Arrangør:

DSOG's bestyrelse og Gynækologisk-obstetrisk Center, Frederiksborg Amt.

Mødegebyr og tilmelding

Tilmelding (inkl. tilmelding til det videnskabelige møde): foregår ved indsendelse af det relevante beløb på GIRO 1199 702 2786, Ditte Trolle, Tårngade 17, 7600 Struer. Beløbet skal være indbetalt senest den 25.04.02. Værelserne på Hindsgavl tildeles efterhånden som tilmeldingerne løber ind!

Husk at angive: Tydeligt navn, hvilke dele der betales for, samt om og evt. med hvem man vil dele værelse.

Deltagelse i generalforsamlingen er gratis.

Priser:

For deltagelse i det videnskabelige møde, inkl. frokost lørdag: 300 kr.

For deltagelse i festmiddagen per person: 350 kr.

For overnatning på Hindsgavl: 400 kr.

Hele pakken 1.000 kr.

Målgruppe:

Alle medlemmer af DSOG.

Program:

Fredag d. 3. maj:

13.00–14.00 Ankomst, sandwich, vand og udstilling.

14.00–15.40 Hvor mange gynækologer bliver der til at erstatte de gamle

gynækologer? Rapport fra DSOG's prognosegruppe ved Ri Lisa Bang og Ri Gitte Eriksen.

Seniorpolitik for læger. Professor, overlæge Poul Riis.

Har vi råd til gamle læger i systemet? Amtspolitikker.

15.40–16.00 Kaffe, kage og udstilling

16.00–19.00 DSOG's Generalforsamling

19.30– Middag og fest.

DSOG's Melodi Grand Prix.

Tilmelding af numre senest 22. april 2002 til Lisbeth Vendersbo, Gynækologisk-obstetrisk Center, Frederiksborg Amt, G 0111, Hillerød Sygehus, 3400 Hillerød; e-mail: live@fa.dk

Man kan stille op afdelingsvis, gruppevis, parvis eller som enkeltperson. Festkomiteen forbeholder sig ret til at udvælge 12 numre til opførelse, hvis indleveret >12 numre. Der vil være mulighed for akkompagnement fra DSOG's Grand Prix Band (Thomas Bergholt (keyboards), Peter Damm (guitar), Ivan Abel (bas)) efter aftale; eget orkester eller indspillet akkompagnement kan medbringes, play back tilladt.

Lørdag d. 4. maj:

Blødningsforstyrrelser

Moderator: Peter Qvortrup Geisling

9.00–12.00 Epidemiologi, diagnostik, udredning, alternativ behandling, medicinsk behandling, m.m.

Indlæg ved

Speciallæge Erik Fangel Poulsen, Odense: Fra kirurgi til gynækologisk helhedssyn.

Overlæge, dr.med. Erik Obel, Helsingør Sygehus: Blødnings-

forstyrrelser under HRT – og som indikation for HRT.

Den Danske Sygeplejekohorte
Overlæge Margit Dueholm,
Skejby Sygehus: Moderne dia-
gnostik af blødningsforstyrrel-
ser, hvordan undgår vi at gøre
mere skade end gavn?

Afdelingslæge Lian Ulrich,
Amtssygehuset i Gentofte:
HRT, endometriehistologi og
blødningsforstyrrelser – Sam-
menhæng: fup eller fakta?
Speciallæge Esben Schacke,
København: Patientens tanker
omkring blødningsforstyrrelser.

Diskussion; panel & plenum.

- 12.00–13.00 Frokost
- 13.00–16.00 Kirurgisk behandling.
- 13.00–14.00 Professor Ray Garry, University
of Leeds: Hysterectomy and
endometrial ablation – State
of the art; present and future
techniques.
- 14.00–14.30 Kaffe/tepause
- 14.30–15.05 Klinisk assistent Charlotte
Møller, Hvidovre Hospital:
Abdominal hysterektomi – i
går, i dag og i morgen.
- 15.05–15.40 Klinisk assistent Helga Gimbel,
Hvidovre Hospital: Randomi-
seret undersøgelse af total ver-
sus supravaginal hysterektomi:
Resultater efter 1 års opfølg-
ning.
- 15.40–16.00 Overlæge, dr.med. Øjvind
Lidegaard, Amtssygehuset i
Herlev: Endometrieablationer
i Danmark 1996–2000. Pro-
duktion og kvalitet.

Brug nettet ...

www.dsog.dk

- Kurser, møder og kongresser
www.dsog.dk/kalender
- Guidelines
www.dsog.dk/sandbjerg
www.dsog.dk/hindsgavl
- Links
www.dsog.dk/links
- DSOG bladet
www.dsog.dk/blad

www.fygo.dk

- Hvordan får man kursusstilling?
- FYGO-håndbogen online
- Kurser

Møderække for seniore medlemmer af Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi

6. møde: Tirsdag den 07.05.2002

Mødet afholdes på Amtssygehuset i Glostrup, Auditorium B, Opgang 7, 1.sal, ved sygehus-kantinen.

Tidsplan:

kl. 12 – ca. 15.

Beliggenhed:

Ndr. Ringvej, 2600 Glostrup.

Vær opmærksom på, at mødet *ikke* afholdes på Medicinsk Historisk Museum i Bredgade i København. *Obs. Obs.*

Vedrørende parkering

Der er kun 2-timers parkering foran kantinen og på den store P-plads foran selve sygehuskomplekset, men ubegrænset på de 2 parke-ringspladser foran børnehospitalet, som man når frem til ved at fortsætte forbi kantinehuset med opgang 7.

Program for mødet:

kl. 12.00 Frokost, som indtages i auditoriet og sponsoreres af DSOG.

kl. ca. 13 – ca. 15 Ovl. Jens Jørgen Kjer: Laparoskopisk kirurgi, inkl. LAVH (laparoskopisk assisteret vaginal hysterectomi)

Ovl. Søren Stampe Sørensen: »Hyskobasen« Landsdækkende database for hysteroskopi-indgreb.

Ovl. Lone Mouritsen: Urininkontinens. Behandling og synspunkter.

Klin.ass. Søren Brostrøm: DSOG's hjemmeside på internettet.

Af hensyn til arrangementets karakter er tilmelding nødvendig ved indsendelse af nedestående slip eller telefonisk tilmelding til Mogens Osler tlf. 35323819 eller 38863003 eller på e-mail: mogens.osler@dadlnet.dk Tilmelding senest 01.05.2002. Bedes betragtet som bindende af hensyn til frokosten.

Undertegnede

Navn: _____

Adresse: _____

Tilmelder sig til mødet i DSOG'S seniorgruppe på Amtssygehuset i Glostrup tirsdag d. 7.5.2002.

Indsendes til Mogens Osler. Medicinsk-Historisk Museum. Bredgade 62, 1260 København K, eller tilmelding som ovenfor.

Tilmelding bedes foretaget senest torsdag den 01.05.2002.

ALSO

ALSO-kursus Praktisk akut fødselshjælp efter ALSO-konceptet: »Advanced Life Support in Obstetrics«

Formål

Træning og uddannelse i hurtig og effektiv behandling af akutte og alvorlige obstetriske situationer.

Indhold

»Advanced Life Support in Obstetrics« (ALSO) er et anerkendt koncept i bl.a. USA og Storbritannien, hvor obstetriske færdigheder indlæres med stor vægt på memo-teknik, og intensive fantomøvelser i små grupper. Kurset tilbydes nu i Danmark på licens af American Academy of Family Physicians. Kurset er evidensbaseret og indeholder bl.a. følgende emner: 1) Komplikationer i tidlig graviditet; 2) Medicinske komplikationer; 3) Blødning i sidste del af graviditeten; 4) Præterm fødsel/vandafgang; 5) Fosterovervågning under fødslen; 6) Fødselsdystoci; 7) Uregelmæssige fosterpræsentationer inkl. UK og gemelli; 8) Instrumentel forløsning; 9) Skulderdystoci; 10) Postpartum blødning; 11) Genoplivning og førstehjælpsbehandling af mater; 12) Sikkerhed, samarbejde og risikostyring; 13) Perineal læsioner; 14) Diagnostisk ultralyd; 15) Genoplivning og behandling af den nyfødte; 16) Kejsersnit; 17) Krisesituationer ved dårligt eller dødt barn; 18) Obstetriske »cases«.

Målgruppe

Speciallæger, introduktionslæger og kursister i gynækologi & obstetrik, samt jordemødre. Andre faggrupper med speciel obstetrisk interesse er velkomne.

Form

Kortere forelæsninger i plenum. Workstations i små grupper hvor der trænes på fantomer samt gives supplerende undervisning. Der udleveres omfattende undervisningsmateriale som påregnes gennemlæst før kursusstart. Afsluttende skriftlig og praktisk prøve. Undervisningen vil primært foregå på engelsk af hensyn til internationale ALSO-observatorer.

Kursusledelse

Afdelingslæge Morten Lebech, overlæge Beth Lilja Pedersen, overlæge Anders Atke.

Undervisere

Certificerede ALSO-instruktører (speciallæger i gynækologi & obstetrik samt erfarne jordemødre).

Tid

Fredag den 20. september samt lørdag den 21. september 2002.

Sted

Hvidovre Hospital, Hvidovre.

Kursusafgift

2.000 kr. forventeligt stigende til 3.900 kr. ved senere kurser. Inkluderer kursusmateriale, kaffe/te/frugt samt frokost.

Kursussekretar

Lisa Iversen, Udviklings- og uddannelsesafdelingen, H:S Hvidovre Hospital, Kettegård Alle 30, 2650 Hvidovre. Telefon 3632 2148. E-mail: lisa.iversen@hh.hosp.dk

Tilmelding

Kursusprogram og tilmeldingsblanket kan rekvireres hos kursussekretæren.

Tilmeldingsfrist:

Senest den 17. juni 2002.

Udbyder

ALSO Scandinavia and Greenland, hjemme-hørende H:S Hvidovre Hospital.

CME

Meddeles senere.

DSOG's efteruddannelseskursus

Føtomaternel medicin Medicinske sygdomme og graviditet

Torsdag 29. august – fredag 30. august
Skejby Sygehus, auditorium B

Kursusledelse:

Kristjar Skajaa & Niels Jørgen Secher

Målgruppe:

Uddannelsessøgende sent i forløbet, speciallæger i gynækologi/obstetrik, samt tilsvarende fra intern medicinske specialer.

Undervisere:

Catherine Nelson-Piercy, consultant, obstetric medicin, London; Kristian Stengaard-Pedersen, professor, overlæge, dr.med., Århus; Inge Dørup, 1. reservelæge, dr.med., Århus; Keld Sørensen, overlæge, Århus; Hendrik Vilstrup, professor, overlæge, dr.med. Århus; Ulla Feldt-Rasmussen, overlæge, dr.med., København; Hans Erik Hansen, overlæge, dr.med., Århus; Elisabeth Mathiesen, overlæge, dr.med., København; Peter Damm, overlæge, dr.med., København; Per Ovesen, overlæge, dr.med., Århus; Niels Jørgen Secher, professor, overlæge, Saudi Arabien.

Kursusform:

Eksternat, katedral undervisning med diskussion. Case baseret undervisning. Sproget dansk fraset en enkelt session.

Pris:

1.000 kr., som inkluderer 2 dages kursus, frokost i 2 dage, middag torsdag aften samt kaffe/te/brød formiddag og eftermiddag begge dage.

Tilmelding:

Tilmelding ved at indbetale 1.000 kr. til Sparekassen Kronjylland, Skejby afd: reg nr 9362 kontonr: 362-56-19253, Kristjar Skajaa.

Sidste frist for tilmelding er 14.08.2002.

Spørgsmål vedr. tilmelding og andre praktiske forhold kan rettes til sekretær Heidi Poulsen, svangreambulatoriet, Skejby Sygehus, tlf. 89496454.

CME:

Meddeles senere.

Program:**Torsdag**

10.00–10.15 Velkomst. K. Skajaa.

10.15–13.30 Immunbindevævssygdomme inkl. vasculitis med fokus på reumatoid arthritis og SLE.

Kristian Stengaard-Pedersen, Århus.

Autoimmune disease, thrombophilia, antiphospholipid syndrom, tromboembolic complications in pregnant women
Catherine Nelson-Piercy, London.

11.00–11.30 Kaffe & te.

13.30–14.30 Frokost.

14.30–16.00 Hjertesygdomme.

Inge Dørup & Keld Sørensen, Århus.

- 16.00–16.30 Kaffe & te.
16.30–17.30 Thyroideasygdomme, post partum thyroiditis.
Ulla Fedlt-Rasmussen, Kbh.
17.30–18.30 Leversygdomme.
Hendrik Vilstrup, Århus.
- Drinks.
- 19.00– Middag, Skejby Sygehus.
- Fredag**
- 10.00–12.30 Nyresygdomme.
Hans Erik Hansen, Århus.
Kronisk hypertension.
Elisabeth Mathiesen, København.
11.00–11.30 Kaffe & te.
12.30–13.30 Frokost.
13.30–15.00 Diabetes Mellitus.
Peter Damm, Kbh, Per Ovesen, Århus, Elisabeth Mathiesen, København.
15.00–15.30 Kaffe & te.
15.30–17.00 Sygdomme relateret til indvandrere: D-vitamin mangel, Tuberkulose, Anæmier.
N J Secher.
17.00– Slut, drinks.

NFOG for de unge

I forbindelse med sommerens Nordiske kongres i Umeå i starten af juni arrangeres forskellige aktiviteter af interesse for uddannelsessøgende, der deltager i kongressen:

NFYOG-møde om den operative uddannelse

På kongressens åbningsdag d. 1. juni afholder den Nordiske Forening for Yngre Gynækologer og Obstetrikere (NFYOG) et møde med temaet »Surgical training for everybody?«. Vi har bedt to markante nordiske overlæger om at levere hhv. et PRO og et CONTRA indlæg til spørgsmålet: Skal alle gynækologer fortsat modtage en bredt anlagt operativ uddannelse?

Mødet, der starter med en let frokost kl. 12, er åbent for alle interesserede. Mødet afholdes samme sted som selve kongressen: Folkets Hus i Umeå.

Socialt arrangement: river rafting

Søndag d. 2. juni sent om eftermiddagen kører vi i bus til en af de vilde nordsvenske floder, hvor vi i gummibåd kaster os ud i de frådende vandmasser – selvfølgelig med behørig sikkerhedsforhold. Når vi så er møre og våde sætter vi os til et forhåbentligt veldækket bord med Norrlandske godter. Senere, i den lyse sommernat, synger vi hjemlandets vemodige sange osv. Arrangementet er åbent for uddannelsessøgende fra alle de Nordiske lande. Vi håber at kunne gennemføre arrangementet uden deltagerbetaling, men der vil være begrænset plads. Interesserede bedes melde sig pr. e-mail til: soren@brostrom.dk.

Med venlig hilsen,
FYGO
Søren Brostrøm

Kursus i Blødningsforstyrrelser

Tid:

Onsdag d. 24. april 2002 kl. 16.30 –21.15

Sted:

Odense Universitetshospital, Emil-auditoriet, klinikbygningen.

Arrangør:

Foreningen af Yngre Gynækologer og Obstetrikere (FYGO).

Kursusledelse:

- Kirsten Jochumsen,
kirsten.jochumsen@dadlnet.dk
- Anette Tønnes Pedersen, atp@dadlnet.dk

Undervisere:

- Overlæge, dr.med. Lisbeth Nilas, Hvidovre Hospital
- Overlæge, dr.med. Per Lundorff, Viborg Sygehus
- Afdelingslæge, ph.d. Anette Tønnes Pedersen, Hvidovre Hospital.

Tilmelding

Ved indsendelse af frankeret svarkuvert med navn og adresse samt check på kr. 100,- (stilet til FYGO) til:

Kirsten Jochumsen
Rosenlunden 7
5000 Odense C

Tilmeldingsfrist:

18. april.

Målgruppe:

Fase I-III.

Program:

På kurset vil der blive undervist i blødningsforstyrrelser fysiologi, patofysiologi og epidemiologi, udredning af blødningsforstyrrelser samt i medicinske og kirurgiske behandlingsmuligheder.

Der vil blive serveret et let traktament (inkl. i prisen).

M Ø D E - O G K U R S U S K A L E N D E R

Der henvises i øvrigt til DSOG's hjemmeside www.dsog.dk for nærmere information og yderligere arrangementer

April 2002

- 25.-28. Congress of Gynecological Endoscopy and Innovative Surgery, Berlin, ISGE/ESGE/AGE

Maj 2002

- 22.-25. 17th Pan-European Congress of Obstetrics and Gynaecology, Prag, EAGO + EBCOG
25. Organons Gynækologiske Årsmøde, København, Organon

Juni 2002

- 1.-4. 33rd Nordic Congress of Obstetrics and Gynaecology, Umeå, NFOG
5.-6. Berzelius symposium: Stillbirth – death in no man's land, Uppsala, Svenska Läkaresällskapet
9.-12. 2nd Nordic Conference in Epidemiology, Århus
13.-15. Multi-national meeting on pelvic floor disorders, Cernobio, Italien, Euroconventions
10.-14. 10th World Congress on Menopause, Berlin
19.-22. 18th European Congress of Perinatal Medicine, Oslo, EAPM.
27.-30. 34th International Congress on Pathophysiology of Pregnancy, Lake Balaton, Ungarn, OG
30.-3./7. 18th Annual Meeting of the European Society of Human Reproduction and Embryology, Wien, ESHRE

August 2002

- 22.-24. 23rd Annual Meeting of the International Urogynecological Association, Prague, IUGA
26.-28. Workshop: Recurrent Pregnancy Loss, Snekkersten, ESHRE
27.-29. 32nd Annual Meeting of the International Continence Society, Heidelberg, ICS
29.-30. Foetomaternel medicin, medicinske sygdomme og graviditet, Århus, DSOG
30.-1.9. Annual meeting of the Nordic Association of Clinical Sexology, København

September 2002

- 8.–11. 29th Annual Meeting of the Fetal and Neonatal Physiological Society, Prag, FNPS
- 11.–14. 15th Congress of the International Perinatal Doppler Society, Prag, IPDS
- 13.–14. Gynækologiske Guidelines, Hindsgavl Slot, DSOG
- 14.–18. Congress of the World Federation of Medical Education, København
- 20.–21. Praktisk akut fødselshjælp, ALSO kursus, København
- 26.–29. 5th Athens Congress on Women's Health and Disease, Athen

Oktober 2002

- 4.–5. Efteruddannelsesudvalgets efterårsmøde, Bagsværd, DSOG

November 2002

- 1. – 6. 12th World Congress on Ultrasound in Obstetrics and Gynaecology, Washington DC, ISUOG
- 13.–15. Active management of labour, Dublin, NMH
- 29.–30. Efterårsmøde, København, DSOG